

Høringsinnspill til motorferdsellovutvalget

Høringsinnspill fra **utmarksutvalget i Karasjok kommune** til det nasjonale motorferdsellovutvalget.

Det er behov for lokal tilpasning og differensiering i forhold til områder for motorferdsel. Dette gjelder spesielt i forhold til nord og sør, men også mulighetene for veldig lokale variasjoner, kommuner imellom. Det er tidvis stor forskjell fra innland og kyst, på samme måte som det er variasjoner på klima og forhold mellom nord og sør. Det er ikke hensiktsmessig med en lov som blindt forholder seg til datoer, med tanke på når det er tillatt å kjøre i utmarka, da forholdene varierer veldig fra år til år. Klimaendringer gjør også at været og forholdene blir mer uforutsigbare, og slik det «alltid har vært», vil kanskje ikke være gjeldende i framtiden. Mulighet for lokalt selvstyre er avgjørende på akkurat dette området. Det er en forutsetning at alle kommunen følger den samme «malen» og vilkår for når løyper eksempelvis kan være åpne, men at det ikke slår inn på samme tid overalt, i og med at det er klimavariasjoner til enhver tid. Kommunene er de, sammen med lokalbefolkningen og reindrifta, som kjenner områdene best og som kan forvalte dem best innenfor gitte rammer. Det bør stilles krav til at kommunen, lokale lag/foreninger, næringsliv og reindrifta har dialog og sammen lager en forvaltningsplan for barmarks og scooterløypene. I den forbindelse er det viktig å opprette referansegruppe som skal ivareta de ulike interessene på en bedre måte til det beste for alle slik at reindriftas og fastboendes bruk av områdene ikke forringes av ønsket om næringsutvikling.

I forslaget står det at Karasjok kommune ønsker følgende endringer i Motorferdselloven og tilhørende forskrifter:

- Loven må ta hensyn til det samiske begrepet «meahccasteapmi*». Motorferdsel til dette formålet er et særlig behov i samiske områder, der det er en del av samisk tradisjon og kultur. Dagens lovverk anerkjenner ikke denne bruken som tilstrekkelig til å kunne innvilge dispensasjon, noe som er problematisk for utøvelse av våre sedvaner. Dette gjelder spesielt fastboende samers tradisjonelle bruk av meahcci*.
- Gi kommunen full myndighet til å fatte vedtak og gi unntak/ dispensasjon fra regelverket, og at Statsforvalteren blir klageinstans slik at forvaltningens hovedsystem også gjelder for Motorferdselloven. Kommunene vil da få myndighet til å fatte vedtak og gjøre unntak fra regelverket utfra lokalkunnskap.
- Gi kommunen adgang til å forvalte lov om motorferdsel i utmark, som vil bidra til økt lokalt selvstyre, økt mulighet til utnyttelse av naturressurser i tradisjonelle utmarksnæringer, legge bedre til rette for reiseliv, opplevelsesturisme, nyttekjøring og annen næringsutvikling
- Oppheve forbudet for bruk av motorkjøretøy i utmark i perioden 5. mai til 30. juni i Nord-Troms og Finnmark. Begrunnet i at spesielt fastboende samer i dag er avskåret fra tradisjonell bruk av utmarka i den aktuelle perioden noe som er et brudd på folkeretten. Verken nasjonale lover og opprettelse av verneområder skal være til hindring av tradisjonell samisk bruk av områdene og samene har på lik linje med andre rett til å følge utviklingen og ta i bruk moderne hjelpemidler for å komme til og bruke områdene.

- Gi kommunen myndighet til å fastsette når motorferdselsforbud for de enkelte løyper inntreer i lokal forskrift.
- Gi kommunen myndighet til å gi tillatelse til øvingsområder, næringskjøring, safarier mv.
- Begrense kommunens utredningsplikt ved etablering av løyper slik at kommunen ikke må utrede annet enn direkte virkninger av løpene, og ikke generelle vurderinger om tilstanden i kommunene.
- Gi kommunen myndighet til å ivareta både reindrifta og lokalbefolkningens interesser på en bedre måte. Det må i denne sammenheng stilles strengere krav som forplikter reindrifta til dialog og til å begrunne og definere konkrete områder som er kalvings- og trekkeområder for rein, dersom løyper skal stenges.
- Gi kommunen myndighet til å fatte vedtak om å benytte «alternativ trasé», uten utredning etter nasjonal forskrift, for løyper som stenges pga. reindrifta etc., og at Statsforvalteren blir klageinstans.
- Gi kommunen etter søknad tillatelse til bruk av motorkjøretøy til transport av personer, materiell og utstyr i forbindelse med utmarksnæring. Som utmarksnæring regnes drift av utleiehytter, næringsmessig høsting av naturgoder, turist- og reiselivsnæring, leting og undersøkelse av mineralske ressurser mv., forutsatt at virksomheten er registrert i Enhetsregisteret og Merverdiavgifts registeret. Dagens regelverk hindrer lokal verdiskapning og næringsutvikling da det ikke tillates med persontransport, kun transport av utstyr er tillatt.
- Tilrettelegge for utbedring av dagens barmarks traseer for å sikre tilgang til utmarka med mindre slitasje. En god trase vil bli fulgt og dermed ikke laget nye løyper.
- Ved tildeling av elgjaktfelt så får jaktlaget dispensasjon automatisk etter de løypene som kommunen har godkjent til dette formålet.
- Dispensasjoner for elgjakt i kommune innvilges automatisk ved kontraktsinngåelse med FeFo, der kommunen har godkjent og laget faste traseer til dette formålet.

Definisjoner:

*Meahcci: Område brukt av ulike familier til høsting av ulike naturressurser for å livnære familien. Begrepet meahcci har ikke begrensning til innmark eller utmark, men kan heller definere et mindre eller større område som en del av familiens kulturlandskap som består av innmark, den nærmeste delen utenfor innmarka/havnegangen og den norske definisjonen av utmarka.

*Meahcásteapmi: Fastboendes tradisjonelle bruk av meahcci til høsting av ulik type mat, redskaper og energi fra meahcci.

Jan Idar Somy

Leder, utmarksutvalget